

Informatiepunt dwang in de zorg

[Home](#) [Praktijk](#) [Goede zorg bij opname in een instelling](#)

Goede zorg bij opname in een instelling

Zorg en ondersteuning met respect voor de persoonlijke vrijheid en het persoonlijke leven van iedere cliënt.

Goede zorg

Een belangrijk uitgangspunt van goede zorg is dat de persoonlijke vrijheid en het persoonlijke leven van iedere cliënt gerespecteerd worden. Ieder cliënt heeft een unieke persoonlijkheid en aan die persoonlijkheid moet recht gedaan worden. Daarom is het belangrijk dat cliënten zo veel mogelijk regie houden over hun eigen leven.

Omgeving

Mensen komen het best tot hun recht in een omgeving waar ze zich thuis voelen. Dat is een plaats waar hij ruimte heeft om zichzelf te zijn en waar hij zich veilig voelt. En waar hij lichamelijk en mentaal optimale zorg en ondersteuning krijgt, als hij dat nodig heeft.

Leven in een instelling

Leven in een instelling betekent voor cliënten een ingrijpende verandering van het eigen leven. De omgeving, de dagelijkse gang van zaken, de indeling van de dag, het gevoel van veiligheid en zekerheid zijn meestal anders dan anders. Hoe meer grip ze houden op hun leven, hoe prettiger dat is.

Tegelijkertijd zijn cliënten afhankelijk, bijvoorbeeld van hulp bij de persoonlijke verzorging, behandeling voor ziekten of bescherming tegen soms onveilige buitenwereld. Zorgverleners balanceren voortdurend tussen het respecteren van de wensen en de behoefte van cliënten enerzijds, en de zorg en bescherming die een cliënt nodig heeft anderzijds. Daarnaast moeten ze ook nog rekening houden met de spanning tussen de zorg die ze zouden willen geven en de beperkingen van de organisatie en meestal beperkte middelen. Hoe beter die balans gevonden kan worden, hoe beter de cliënt en hulpverlener zich voelen.

Werk maken van keuzevrijheid

Goede zorg betekent dat cliënten, ondanks hun afhankelijkheid van zorg en ondersteuning, zo veel mogelijk zelf kunnen kiezen en beslissen. De wens en behoefte van de cliënt is het uitgangspunt van goede zorg. Daarmee houden cliënten waar mogelijk regie over hun eigen leven.

Gebrek aan keuzes is een vorm van dwang, daarom is keuzevrijheid zo belangrijk. In het dagelijks werk kan het lastig zijn om je bewust te blijven van de vele momenten waarop je een cliënt keuzevrijheid ontnemt. Dat zijn namelijk niet alleen de momenten waarop officiële dwangmaatregelen worden ingezet.

Vrijheidsbeperking en dwang

Goede zorg houdt ook in dat je de vrijheid van cliënten zo min mogelijk beperkt en dwang zo veel mogelijk voorkomt. Sommige maatregelen zijn zo ingeburgerd, dat je er niet bij stil staat dat deze maatregelen de vrijheid van cliënten beperken. Denk aan het zomaar binnenlopen van de (slaap)kamer van cliënten op afdelingen of van woningen, of het hanteren van een vast dagschema. Vaak zijn alternatieven mogelijk.

Belangrijk is dat je van elkaar leert en nadenkt over de onbedoelde dwang en welke alternatieven er zijn die vrijheidsbeperking en dwang mogelijk overbodig maken. Regelmatige gesprekken daarover met zorgontvangers, 'klantenpanels', zijn daarvoor een goed

middel.

Belemmeringen in de praktijk

Een respectvolle benadering waarin de wensen en behoeften van de cliënt volledig centraal staan, is niet zo maar te realiseren. Er zijn veel belemmeringen in de dagelijkse praktijk. (Te) weinig personeel, de inrichting van het gebouw, te weinig tijd of te weinig kennis en ervaring kunnen de persoonlijke benadering die rekening houdt met het perspectief van de cliënt belemmeren.

Belangrijk is dat je je als zorgverlener altijd goed bewust blijft van de bijzondere relatie tussen jou en je cliënten. De kwaliteit van het bestaan van de cliënt is voor een behoorlijk deel afhankelijk van de manier waarop jij en je collega's met hem omgaan. Dat is een grote verantwoordelijkheid. En voor veel cliënten is het moeilijk om helder aan te geven wat ze anders zouden willen. Als je te veel van je eigen visie uitgaat, kun je blinde vlekken krijgen voor de wensen en behoeften van cliënten, die per persoon verschillen en allemaal even gerechtvaardigd zijn – ook al zijn ze misschien niet altijd even realistisch.

Goede zorg verlenen

Ondanks alle belemmeringen die je in de praktijk tegenkomt kun je toch veel doen om goede zorg te verlenen. Actiepunten daarbij zijn:

- Vraag aan de cliënt welke invloed je handelen heeft op de cliënt.
- Evalueer iedere vrijheidsbeperking en dwang achteraf en bedenk wat je had kunnen doen om het te voorkomen. Blijf goed op de hoogte van de ontwikkelingen op dit gebied.
- Bespreek naderhand waarom de vrijheidsbeperkingen noodzakelijke waren en vraag de mening van de cliënt erover.
- Blijf met de cliënt in gesprek, ook tijdens en na vrijheidsbeperkingen of dwang.
- Vraag naar de visies van anderen, cliënten én professionals, en evalueer je eigen handelen kritisch.

Informatie

Op deze website vind je een schat aan informatie over verantwoorde, respectvolle zorg. In het vraag-en-antwoord-deel van deze site worden vragen van cliënten, directbetrokkenen en professionals over (onvrijwillige) zorg beantwoord. In het inspiratiedeel staat veel informatie over het voorkomen van dwang en het professioneel en verantwoord toepassen van onvermijdelijke dwangmaatregelen. De persoonlijke verhalen en praktijkbeschrijvingen in dit deel brengen de theoretische informatie tot leven. Verder is een uitleg van wet- en regelgeving in de zorgsector opgenomen.

Deze tekst is mede gebaseerd op de beleidsnota 'Vrijheid en vrijheidsbeperking' van [Stichting Philadelphia Zorg](#).

 [Deel op twitter](#)

 [Deel op facebook](#)

 [Deel op linkedin](#)